ДӘРІС 7

Гибридті интеллектуалды киберқауіпсіздік жүйелері

Оқытушы: проф. Ахмедиярова А.Т.

Негізгі ұғым және оның маңызы

Негізгі ұғым және оның маңызы

Гибридті киберқауіпсіздік жүйесі сигнатуралық, мінез-құлықтық және интеллектуалды талдау әдістерін бір архитектурада біріктіреді. Мұндай тәсілдің мақсаты белгілі шабуылдарды жылдам танумен қатар бұрын нақты сигнатурасы болмаған ауытқуларды да анықтау.

Негізгі әдістер

Сигнатуралық талдау алдын ала белгілі ережелермен сәйкестікті іздейді. Suricata сияқты IDS/IPS жүйесі белгілі шабуыл үлгілерін анықтауда тиімді. Оның артықшылығы — түсінікті және жылдам шешім; негізгі шектеуі — жаңа немесе өзгертілген шабуыл үшін дайын ереже болмауы.

Талдау және шешім қабылдау

Корреляция кезеңінде сигнатуралық және AI нәтижелері бір актив, уақыт және байланыс контекстінде біріктіріледі. Екі тәуелсіз детектор бір оқиғаға белгі берсе, сенімділік артады. Тек AI белгі берген жағдайда оқиға қосымша тексеріледі.

Қарсы әрекет ету

Қарсы әрекет ету

Автоматты әрекет ету белгілі саясат бойынша орындалады. Жүктелген архитектурада firewall API арқылы трафикті шектеу және SIEM арқылы хабарлау идеясы көрсетілген. Жоғары әсерлі әрекеттерде жалған оң нәтиже қаупіне байланысты адам растауы қажет болуы мүмкін.

Тәуекелдер мен шектеулер

Ережелер мен модельдер тұрақты жаңартылуы тиіс. Жаңа қауіп туралы деректер сигнатураларды толықтыруға, ал тексерілген жаңа трафик модельді қайта оқытуға пайдаланылады. Жаңа модель міндетті түрде бұрынғы нұсқамен салыстырылып бағаланады.

Процестің жалпы схемасы

Трафик → жинау → сигнатуралық талдау + AI талдауы → корреляция → қауіп деңгейі → ескерту/әрекет → кері байланыс

Схеманың түсіндірмесі

Схеманың түсіндірмесі

Схемада әр кезең алдыңғы кезеңнен алынған ақпаратқа сүйенеді. Бастапқы дерек толық немесе сапалы болмаса, кейінгі талдаудың сенімділігі төмендейді. Сондықтан деректерді жинаудан бастап әрекет етуге дейінгі барлық кезеңде бақылау, валидация және кері байланыс қажет. Кері байланыс жаңа ережелерді енгізуге, модельді қайта бағалауға және қорғаныс архитектурасын жетілдіруге мүмкіндік береді.

Мысал 1

Suricata белгілі ережеге сәйкес күмәнді трафикті анықтады, ал ML сол хосттағы байланыс жиілігінің қалыпты профильден ауытқуын көрсетті. Екі белгі бір уақыт пен активте сәйкес келгендіктен, оқиға басымдығы көтеріледі. Бұл мысалда шешім бір ғана индикаторға сүйенбей қабылданады.

Мысал 1

Актив, уақыт, пайдаланушы, желілік байланыс және қосымша журналдар салыстырылған кезде жалған қорытынды ықтималдығы төмендейді және әрекет ету басымдығы дұрысырақ анықталады.

Мысал 2

Мысал 2

Сигнатура іске қосылмады, бірақ AI сервердің бұрын байланыспаған көптеген мекенжаймен қысқа сессиялар орнатқанын анықтады. Жүйе аналитикке қосымша контекст береді. Бұл мысалда шешім бір ғана индикаторға сүйенбей қабылданады. Актив, уақыт, пайдаланушы, желілік байланыс және қосымша журналдар салыстырылған кезде жалған қорытынды ықтималдығы төмендейді және әрекет ету басымдығы дұрысырақ анықталады.

Артықшылықтары мен кемшіліктері

Қарастырылған тәсілдердің артықшылығы — қауіпсіздік оқиғаларын жүйелі талдау, үлкен көлемдегі деректерден маңызды белгілерді бөлу, белгілі және белгісіз қауіптерді салыстыру және әрекет ету уақытын қысқарту.

Артықшылықтары мен кемшіліктері

Кемшіліктеріне деректердің толық болмауы, жалған оң және жалған теріс нәтижелер, қате конфигурация, ескірген ережелер немесе модельдер, интеграцияның күрделілігі және автоматты әрекеттің заңды бизнес-процеске әсер ету ықтималдығы жатады.

Қорытынды

Қорытынды

Гибридті интеллектуалды киберқауіпсіздік жүйелері кибершабуылдарды анықтау және оларға қарсы әрекет етудің кешенді жүйесіндегі маңызды бағыт болып табылады. Нәтиженің сапасы жеке құралмен ғана емес, деректердің сапасымен, бірнеше қорғаныс механизмінің өзара байланысымен, тұрақты мониторингпен және алынған белгілерді контекстпен тексерумен анықталады.

Бақылау сұрақтары

1. Негізгі ұғымға анықтама беріңіз. 2. Қарастырылған процестің негізгі кезеңдерін түсіндіріңіз. 3. Кестеде берілген тәсілдердің айырмашылығы қандай? 4. Негізгі артықшылықтарды атаңыз. 5. Негізгі кемшіліктер мен шектеулер қандай? 6. Қандай деректер талдау үшін маңызды? 7. Интеллектуалды әдістердің рөлі қандай? 8. Автоматтандыру кезінде адам бақылауы не үшін қажет? 9.

Бақылау сұрақтары

Практикалық мысалдағы шешім қабылдау логикасын түсіндіріңіз. 10. Бұл тақырып кешенді киберқорғаныспен қалай байланысады?

Негізгі әдістер мен сипаттамаларды салыстыру

Компонент	Міндеті	Артықшылығы	Шектеуі
Сигнатуралық IDS/IPS	Белгілі қауіп	Жылдам, түсінікті	Жаңа қауіпке ереже жоқ
AI/ML	Аномалия	Белгісіз ауытқу	FP/FN
SIEM	Корреляция	Контекст	Баптау қажет
Автоматты әрекет	Шектеу	Жылдам реакция	Қате блоктау

Жүйенің жалпы жұмыс істеу архитектурасы

Әр кезеңнің нәтижесі келесі кезеңнің кіріс дерегі болады. Мониторинг пен тексеру нәтижелері қорғаныс шешімін нақтылауға мүмкіндік береді.

Түйінді ұғымдар және қолданылуы

Негізгі ұғым және оның маңызы

Гибридті киберқауіпсіздік жүйесі сигнатуралық, мінез-құлықтық және интеллектуалды талдау әдістерін бір архитектурада біріктіреді. Мұндай тәсілдің мақсаты белгілі шабуылдарды жылдам танумен қатар бұрын нақты сигнатурасы болмаған ауытқуларды да анықтау.

Негізгі әдістер

Сигнатуралық талдау алдын ала белгілі ережелермен сәйкестікті іздейді. Suricata сияқты IDS/IPS жүйесі белгілі шабуыл үлгілерін анықтауда тиімді. Оның артықшылығы — түсінікті және жылдам шешім; негізгі шектеуі — жаңа немесе өзгертілген шабуыл үшін дайын ереже болмауы.

Талдау және шешім қабылдау

Корреляция кезеңінде сигнатуралық және AI нәтижелері бір актив, уақыт және байланыс контекстінде біріктіріледі. Екі тәуелсіз детектор бір оқиғаға белгі берсе, сенімділік артады. Тек AI белгі берген жағдайда оқиға қосымша тексеріледі.

Қарсы әрекет ету

Автоматты әрекет ету белгілі саясат бойынша орындалады. Жүктелген архитектурада firewall API арқылы трафикті шектеу және SIEM арқылы хабарлау идеясы көрсетілген. Жоғары әсерлі әрекеттерде жалған оң нәтиже қаупіне байланысты адам растауы қажет болуы мүмкін.

Қорытынды және талдау сұрақтары

Негізгі қорытынды

Гибридті интеллектуалды киберқауіпсіздік жүйелері. Қорғаныс шешімін қабылдағанда деректер сапасы, жүйенің контексті және тәуекел деңгейі бірге бағаланады.

Талдау тапсырмасы

Берілген жүйе үшін негізгі активтерді, қауіп белгілерін, анықтау әдісін және қорғаныс шараларын бір сызбада көрсетіңіз.

Салыстыру

Қарастырылған тәсілдердің артықшылықтары мен шектеулерін нақты мысал арқылы түсіндіріңіз.